

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Fermin Darceles Olaso

*Hondarribia,
Gipuzkoa
(1935)*

Aurkibidea



Biografia



Gaztelun jaioa, gurasoak bertako zaintzaileak ziren. Ama esnearekin joaten zen kalera eta aitak arrantza egiten zuen, batelarekin. Ferminek zazpi urte bitarte Salaberri baserrian ikasi zuen (doktrina batez ere) eta ondoren arma plaza atzean eta Biterin ibili zen. 12 urterako txipiroitan zebilen eta 14 urterekin itsasora joan zen. [Maria Jesus Miranda](#)arekin ezkondu zen, Leninenea baserrira, eta bi seme-alaba izan zituzten. Senar-emazteei egindako elkarrizketa.

Zintak

HON-072

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Idoia
- **Data:** 2011-10-21
- **Iraupena:** 79 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Idoia

HON-073

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Idoia
- **Data:** 2011-10-21
- **Iraupena:** 36 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. Gaztelun jaioa

- **Erref:** HON-072/002
- **Iraupena:** 0:02:56. **Hasi:** 00:00:28. **Bukatu:** 00:03:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Gaztelun jaio zen Fermin. Maizterrak ziren han. Rodrigueztarrak ziren jabeak, Irungoak. Gaztelua pirata denborakoa zen: kartzela zuen, jendea fusilatzeke toki... Baratzea zuten eta ganadua. Ama esnea partitzera joaten zen herrira. Aita arrantzalea zen, batelarekin. Txitxarroak, txipiroiak.</p>

2. Txipiroitan eta txitxarrotan

- **Erref:** HON-072/003
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 00:03:24. **Bukatu:** 00:05:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Txibiak eta txipiroiak

Laburpena:

Txipiroitan. Etxean koloretako hariak jartzen zizkieten aguarinei. Pita. Txitxarrotan alanbrearekin, kainaberekin. Abantean.

3. Arroketan lapatan eta lanpernatan

- **Erref:** HON-072/004
- **Iraupena:** 0:02:44. **Hasi:** 00:05:11. **Bukatu:** 00:07:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza motak » Harraldeko arrantza

Laburpena:

Arroketan lapatan eta lanpernatan. Gaztetan ausartagoak ziren. Lanpernatarako tresnak. Lanperna motak. Uhartekoak dira onenak; itsasbeheran joaten ziren. Egosi, itsasoko urarekin onena. Saldu egiten zuten.

4. Lapak eta lapakia

- **Erref:** HON-072/005
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:07:55. **Bukatu:** 00:09:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza motak » Harraldeko arrantza
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Lapak. Lapakia nola egiten zuten. Itsasoko erriokoak ziren goxoenak. Lapak etxerako. Gordinik ere jaten zituzten. Zopan, arrozarekin, egosita...

5. Baratzea eta arroketako arrantza

- **Erref:** HON-072/006
- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 00:09:40. **Bukatu:** 00:11:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Itsasoa » Arrantza motak » Harraldeko arrantza

Laburpena:

<p>Mutikotan baserriko lanetan. Baratzean zer zuten. Babarruna bazkaltzeko. Langosta. Arroketan arrantzan. Olagarroa nola harrapatu, trapu zuri batekin.</p>

6. Txoriak harrapatu eta lapikora

- **Erref:** HON-072/007
- **Iraupena:** 0:03:08. **Hasi:** 00:11:01. **Bukatu:** 00:14:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza
- Natura » Fauna » Hegaztiak

Laburpena:

Txoritan. Lehorrekoak eta idorrekoak. Martina goxoa zen jateko. Batzuk aipatzen ditu. Txori txikiak sarearekin, erreklamoan. Txori txiki asko zen lehen, orain ez. Lehen, eskopeta gutxi zegoen. Eskopeta nolatan utzi zuen.

7. Kamamilotara amonarekin

- **Erref:** HON-072/008
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 00:14:09. **Bukatu:** 00:16:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Erremedioak

Laburpena:

Perretxikotarako afiziorik ez zen. Pinutela. Kamamilo bila joaten da orain ere Maria Jesus. Amonarekin joaten ziren egunpasa; atuna eramaten zuten, tomatean. Lehortu, ganbaran.

8. Sendabelarrak eta medikuak

- **Erref:** HON-072/009
- **Iraupena:** 0:02:37. **Hasi:** 00:16:13. **Bukatu:** 00:18:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Erremedioak

Laburpena:

<p>Sendabelarrak. Belar mina, tentsioa jaisteko. Berbena, enplastoak. Medikuak oinez edo motoan joaten ziren. Don Candido Ostolaza. Sei lagun egon ziren tifusarekin etxean. Bera ere gaixo egon zen hilabeteen. Senideak.</p>

9. Ama tratuarekin, tranbian eta topoan

- **Erref:** HON-072/012
- **Iraupena:** 0:02:24. **Hasi:** 00:22:25. **Bukatu:** 00:24:49

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserría » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

<p>Tratua saltzen zuten. Berdurak. Irunera joaten zen. Ama eta izeba, aurretik; tranbian joaten ziren, portutik. Arrautzak mantaleko poltsikoan eramaten zituen amak, paperean bilduta. Ama Errenteriara joaten zen lapekin, topoan.</p>

10. Elizatik bueltan, baserriko lanetan

- **Erref:** HON-072/016
- **Iraupena:** 0:02:43. **Hasi:** 00:32:55. **Bukatu:** 00:35:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Mezetara goizeko seietan, eta bueltan lanera: lanpernetara. "Bauxa". Parrokiara joaten ziren. Ganaduaren jatena. Belar metak. Inaurki bila gurdiarekin. Lanpernatan ere ibilia da.

11. Salaberri baserrian eskolan

- **Erref:** HON-072/017
- **Iraupena:** 0:02:54. **Hasi:** 00:35:38. **Bukatu:** 00:38:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina

Laburpena:

Eskola berean ibili ziren, Salaberri baserrian, zazpi urte bete arte. Maistra bertakoa zen, Maria. Euskaraz. Kantuan ikasten zituzten otoitzak. Neska-mutilak elkarrekin, denak banku batean eserita. Ferminek osabaren etxean bazkaltzen zuen.

12. Dotrina ondo ikasi zuten

- **Erref:** HON-072/019
- **Iraupena:** 0:02:12. **Hasi:** 00:38:46. **Bukatu:** 00:40:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

Salaberriko eskolan goiz eta arratsalde. Dotrina ondo ikasi zuten. Parrokiara joaten ziren gero astean bitan. Zigorra. Don Agustin Zurutuza eta Don Carlos. Erraz jotzen zuen hark. Eskola baino inportanteagoa zen dotrina.

13. Jaunartzeko bazkaria etxean

- **Erref:** HON-072/021
- **Iraupena:** 0:02:06. **Hasi:** 00:41:44. **Bukatu:** 00:43:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak

Laburpena:

Jaunartzea parrokian egin zuten. Bazkaria egiten zuten etxean, oiloa hilda. Oparirik ez. Soinekoa eta marinel jantzia. Erretratua ateratzen zuten.

14. Jaunartzearen ondoren, eskolan

- **Erref:** HON-072/022
- **Iraupena:** 0:02:24. **Hasi:** 00:43:50. **Bukatu:** 00:46:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Maria Jesus mojetan ibili zen eta Fermin Arma plaza atzean. Maisuak makilarekin jotzen zien. Biterin ere ibili zen Fermin. Harekin gutxiago ikasi zuen. 12 urterako txipiroitan zebilen.

15. 14 urterako itsasora; "txotxua" sardinatan

- **Erref:** HON-072/023
- **Iraupena:** 0:03:50. **Hasi:** 00:46:14. **Bukatu:** 00:50:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Berdela, txitxarroa, sardina
- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Nabigazioa

Laburpena:

14 urterako itsasoan hasi zen Fermin, motorrarekin. Baporeak ezagutu zituen. Ke beltza. Santa Gema itsasontzia. "Txotxua". Sardinetan. Begiz ikusten zuten arrainaren mugimendua. Txoriak. Botetik jaten ematen zieten arrainari, arraba, eta gero sarea botatzen zuten. Salabardoa.

16. Arraina deskargatzea eta benta

- **Erref:** HON-072/024
- **Iraupena:** 0:03:58. **Hasi:** 00:50:04. **Bukatu:** 00:54:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Berdela, txitxarroa, sardina
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:

Sardina deskargatzea. Arroa. Benteroa. Benta nola egiten zen. Bola. Erosleak, emakumezkoak; bitartekari lana egiten zuten. Arrain saltzaileak.

17. Antxoatan, izurdeekin eta ardoran

- **Erref:** HON-072/025
- **Iraupena:** 0:02:17. **Hasi:** 00:54:02. **Bukatu:** 00:56:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Antxoa

Laburpena:

Sardinetan hasi zen. Antxoatan egunez eta gauez, ardoran. Arrainaren argitasuna ikusi eta aurea hartzen zioten. Botea, fokoarekin. Egunez, izurdeekin.

18. Antxoa asko harrapatzen zuten, gehiegi

- **Erref:** HON-072/026
- **Iraupena:** 0:03:49. **Hasi:** 00:56:19. **Bukatu:** 01:00:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Antxoa

Laburpena:

Antxoa asko harrapatzen zuten. Saldu ezin zena, Pasaiara txori-gorotza egiteko. Bota ere bai. Izotz lantegia. Antxoa oparitu egiten zuten, eta salmueran jarri ere bai.

19. Atun handiegiak harrapatu eta ezin saldu

- **Erref:** HON-072/028
- **Iraupena:** 0:03:46. **Hasi:** 01:02:59. **Bukatu:** 01:06:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Atuna
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

<p>Atunetan, kanaberarekin, berta-bertan. Biberoarekin, arrain bizia jarrita amuan. Kanabera laburrak eta luzeak. Kolpeak. Putzura joan zen lagun bat, hiru atunek tiratuta. Atuna ezin saldu, Santoñan. Hondarribira joan ziren eta handik Bermeora.</p>

20. Atunetan kazan

- **Erref:** HON-072/029
- **Iraupena:** 0:03:24. **Hasi:** 01:06:45. **Bukatu:** 01:10:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Lan-tresnak
- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Atuna

Laburpena:

Atunei kolpea ematen zieten buruan. "Matxapeta". Kazan gutxi ibili da: "Malotia", txurikinarekin egina; tindatu egiten zituzten. Zintzilik jartzen zituzten, lehortzeko. Orraztu. "Belarra".

21. Legatzetan; itsasoko mendiak eta errekek

- **Erref:** HON-072/030
- **Iraupena:** 0:02:52. **Hasi:** 01:10:09. **Bukatu:** 01:13:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Lan-tresnak
- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Legatza

Laburpena:

Arrosela, legatza... Aparejoak. Arraina goian ala behean zegoen nola jakiten zuten. Sonda erabiltzen zuten. Itsasoko mendiak eta errekek.

22. Kordela, hondoa jakiteko

- **Erref:** HON-072/032
- **Iraupena:** 0:03:36. **Hasi:** 01:13:21. **Bukatu:** 01:16:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Bisigua
- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Nabigazioa

Laburpena:

Kordela hondo txikitan erabiltzen zuten. Beruna. Brazak zenbatuta egoten ziren. Legatzetan, sondarekin. Kala ezagunenak aipatzen ditu. Bixigutan. Arraina zergatik desagertu den.

23. Patroiaren etxean partitzen zen "manta"

- **Erref:** HON-072/033
- **Iraupena:** 0:02:03. **Hasi:** 01:16:57. **Bukatu:** 01:19:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Diru kontuak

Laburpena:

Baserritar asko zebilen itsasoan. Hondarribian lantegirik ez zen. Partiya ala

manta. Astero kobratzen zen, patroiazen etxean. Fermin ez zen sekula joan,
etxera eramaten zioten dirua.

Darceles Olaso, Fermin | ahotsak.eus Orr.

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com